

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci

žalobkyně: **J. N.**
zastoupena JUDr. Lukášem Haasem, advokátem
se sídlem Nerudova 866/27, Pražské Předměstí, Hradec Králové

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové

za účasti: **M. B.**
v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. října 2020, č. j. KUKHK-25575/UP/2020 (Kd)

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

- 1. Napadeným rozhodnutím žalovaný sice částečně změnil výrok rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují (dále také jen „Stavební úřad“) ze dne 30. 6. 2020, č. j.

Výst. 5808/2017/G, O-45/20, fakticky ale podstatu tohoto rozhodnutí potvrdil. Stavební úřad jím dle § 88 odst. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon č. 50/1976 Sb.“), nařídil žalobkyni odstranit stavbu v jejím vlastnictví: „terasa s pergolou a bazén“, X, X čp. X (dále také jen „Stavba“), na pozemku p. č. XA.

II. Obsah žaloby včetně doplnění

2. Žalobkyně ve včas podané žalobě vznesla několik žalobních námitek, a to jak k nařízenému odstranění bazénu, tak k nařízenému odstranění terasy s pergolou.
3. Pokud jde o odstranění bazénu, dle žalobkyně předmětný bazén o rozměrech 4,5 m x 5 m (tj. o celkové zastavěné ploše 22,5 m²), jenž je umístěn ve vzdálenosti 2,1 m od hranice pozemků, není nepovolenou stavbou. Dle ustanovení § 79 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 183/2006 Sb.“), platí, že bazén do 40 m² zastavěné plochy na zastavěném stavebním pozemku rodinného domu nebo stavby pro rodinnou rekreaci v zastavěném území nebo v zastavitelné ploše umístěný v odstupové vzdálenosti nejméně 2 m od hranice pozemku nevyžaduje rozhodnutí o umístění stavby ani územní souhlas. Dále pak dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) téhož zákona takovéto stavby ani nevyžadují stavební povolení ani ohlášení.
4. Přitom stavba předmětného bazénu splňuje veškeré požadavky stanovené v ustanovení § 79 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., a to:
 - Jedná se o bazén o rozměrech 4,5 m x 5 m, tj. o celkové zastavěné ploše 22,5 m², tedy o zastavěné ploše menší než 40 m²,
 - Stavba bazénu je umístěna na zastavěném stavebním pozemku rodinného domu v zastavěném území,
 - Stavba bazénu je umístěna v odstupové vzdálenosti nejméně 2 m od hranice pozemku.
5. K prokázání odstupové vzdálenosti od hranice pozemku žalobkyně sdělila, že soudu předloží jako důkaz geometrický plán, který si byla nucena objednat z důvodu, že správní orgány skutečnou odstupovou vzdálenost nikdy nepřezkoumaly a vždy bez prověření na místě samém vycházely z údaje 1,7 m. V daném případě však dle jejího názoru není ani potřebné splnění podmínky odstupové vzdálenosti, neboť k výstavbě bazénu z jámy na vápno udělil písemný souhlas původní vlastník pozemku p. č. XB Ing. J. D..
6. Dle žalobkyně je na místě aplikovat na její případ závěry obsažené v nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. I. ÚS 1956/19; žalovaný se mylí, pokud v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že případ žalobkyně není s případem projednávaným Ústavním soudem podobný.
7. Dále žalobkyně poukázala na to, že dne 23. května 2000 učinila A. D. (stavebník) podání označené „doplnění k ohlášení drobné stavby“, které, jak sám žalovaný na straně 6 napadeného rozhodnutí uvádí, lze označit za žádost o dodatečné povolení stavby terasy s pergolou a bazénu včetně výkresové dokumentace. Na toto podání původního stavebníka (A. D.) je však nutné dle žalobkyně nahlížet jako na žádost o vydání stavebního povolení ve smyslu ustanovení § 190 odst. 1 písm. a) zákona 183/2006 Sb., čímž v souladu s tímto ustanovením dokonce došlo ohledně stavby bazénu k fikci jejího ohlášení.

8. Dle žalobkyně je správní řízení vedené před Stavebním úřadem a následně před žalovaným rovněž postiženo vadou, pro kterou nebyl žalovaný oprávněn vůbec rozhodnout o odstranění stavby bazénu. Z rozhodnutí Stavebního úřadu ze dne 28. 8. 2001, č. j. Výst. 806/00/Chl, O-11/01, je zřejmé, že tímto úřadem bylo vedeno pouze řízení o odstranění úprav (obkladu) bazénu, nikoli o odstranění bazénu jakožto stavby. S ohledem na skutečnost, že řízení o odstranění bazénu jakožto stavby nebylo nikdy formálně zahájeno, žalovaný nebyl ani oprávněn rozhodnout o odstranění bazénu, neboť tím překročil rozsah zahájeného řízení. Přitom vymezení předmětu řízení je podstatnou náležitostí oznámení o zahájení řízení. Stavební úřad by měl na základě zjištění na místě samém posoudit, jaké kategorie (podle stavebního zákona) jsou nepovolené stavební práce a zda se týkají celé stavby, nebo jen její části.
9. Pokud jde o odstranění terasy s pergolou, žalovaný dle názoru žalobkyně zcela rezignoval na jakékoli dokazování a skutkové hodnocení, zda je částečné odstranění stavby pergoly vůbec možné, či nikoli. Takovýto postup žalovaného je rozporu se základními zásadami správního řízení, neboť k takovému skutkovému posouzení není žalovaný (resp. stavební úřad) ani sám oprávněn. Skutkové posouzení, zda fakticky je či není možné odstranění části stavby, by mělo být posouzeno autorizovanou osobou (soudním znalcem), nikoli však správním orgánem na základě shlednutí „zákresu“. Pokud tak žalovaný (resp. stavební úřad) neučiní, vykazuje správní uvážení znaky libovůle. Přitom tímto postupem žalovaného dojde k podstatnému zásahu do vlastnického práva žalobkyně, a to v rozsahu části stavby, které byla povolena.
10. Po dokončení předmětné stavby na žádost stavebního úřadu bylo provedeno Ing. Novotným zakreslení skutečného provedení stavby, kdy zakreslení skutečného provedení stavby je totožné se stavem stavby k dnešnímu dni. K tomuto skutečnému zakreslení Stavební úřad neměl jakýchkoli námitek. Naopak z protokolu stavebního úřadu ze dne 3. září 1999 z místního šetření je zřejmé, že rozměry stavby odpovídají ohlášení, kdy navíc je zde zřízen zahradní krb, který lze přenést. Dále je z protokolu správního orgánu ze dne 1. února 2000 zřejmé, že Stavební úřad při místním šetření posoudil stavbu jako rozměrově odpovídající ohlášené stavbě, pouze byl zřízen zahradní krb s přenosným zahradním grilem. Z uvedeného postupu stavebního úřadu je tedy zřejmé, že skutečné provedení stavby akceptoval jako vyhovující ohlášení.
11. Podobně jako u stavby bazénu žalobkyně namítla, že podání A. D. (stavebníka) ze dne 23. května 2000 označené jako „doplnění k ohlášení drobné stavby“ je nutno pokládat za žádost o vydání stavebního povolení ve smyslu ustanovení § 190 odst. 1 písm. a) zákona 183/2006 Sb., čímž dle žalobkyně v souladu s tímto ustanovením došlo k fikci ohlášení stavby terasy s pergolou.
12. Závěrem proto navrhl, aby krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
13. Žalobkyně následně podáním ze dne 21. 12. 2020 předložila soudu vytyčovací náčrt (nikoliv geometrický plán, jak tvrdila) č. 2304-252/2020 zpracovaný GEODÉZIÍ – TOPOS a.s., vyhotovený dne 30. listopadu 2020.
14. Z předmětného podkladu je dle žalobkyně zřejmé přesné geodetické zaměření hranic pozemků p. č. XB a p. č. XA. Z protokolu o vytyčení hranice pozemku ze dne 30. listopadu 2020 je pak zřejmé, že k vytyčené hranici pozemků neměl nikdo z přítomných námitek (tedy ani osoba zúčastněná na řízení jakožto vlastník sousedního pozemku p. č.

XB). Po změření odstupové vzdálenosti bazénu od hranice mezi uvedenými pozemky, tato činí více jak 2 m. Tuto skutečnost považovala žalobkyně za prokázanou fotografiemi, které k náčrtu přiložila.

III. Obsah vyjádření žalovaného k žalobě

15. Žalovaný uvedl, že žalobní důvody jsou shodné s odvolacími námitkami, se kterými se podrobně vypořádal v odůvodnění žalovaného rozhodnutí.
16. Žalobkyně nad rámec odvolacích důvodů uvedla, že k realizaci Stavby nabyla oprávnění fikcí, a to na základě podání ze dne 23. května 2000 nazvaného „doplnění k ohlášení drobné stavby“, které žalovaný označil za žádost o dodatečné povolení stavby. K tomu žalovaný odkázal na správní spis Stavebního úřadu, ze kterého jednoznačně plyne, že již před tímto datem byla stavba terasy s pergolou označena za provedenou v rozporu s podaným ohlášením a bazén shledán jako stavba, která nebyla patřičně povolena. Toto lze seznat např. ze záznamu z místního šetření ze dne 3. dubna 2000 a protokolu ze dne 25. dubna 2000. Je tedy jednoznačně patrné, že nepovolené stavby byly zrealizovány před tím, než byla podána výše zmíněná žádost o jejich dodatečné povolení.
17. Souhlas fikcí mohl přitom na základě § 57 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění platném v roce 2000, nastat pouze v řádném režimu ohlášení, tedy dříve, než byla stavba zrealizována. V případě, že byla stavba zrealizována bez ohlášení nebo jiného povolení podle stavebního zákona, jako v daném případě, bylo nutné uvalit na ni podle § 88 zákona č. 50/1976 Sb., ve znění platném v roce 2000, režim odstranění stavby. Není tedy možné se v daném případě ke stavbám, které jsou předmětem žaloby, dovolávat souhlasu stavebního úřadu prostřednictvím fikce.
18. Žalovaný dále uvedl, že žalobkyně byla o následcích nedoplnění žádosti dostatečně poučena a k doplnění žádosti o dodatečné povolení stavby o konkrétní podklady vyzvána. K těmto výzvám se však stavěla přezíravě, svým přístupem pak sama způsobila situaci, že podanou žádost nebylo možno projednat a nezbylo, než nařídit odstranění Stavby.
19. K dodatečně předloženému náčrtu žalovaný ve vyjádření ze dne 27. 1. 2021 uvedl, že stavba bazénu byla zrealizována za účinnosti zákona č. 50/1976 Sb., v tehdy platném znění. Taková stavba dle tehdy platné právní úpravy vyžadovala umístění i povolení stavebního úřadu. Zmíněná právní úprava zákona č. 50/1976 Sb. při umístění a povolení bazénů nikterak nezohledňovala jeho umístění ve vztahu k hranicím se sousedními pozemky. Nelze tedy polemizovat o tom, zda v době své realizace stavba bazén povolení Stavebního úřadu vyžadovala, či nikoliv.
20. Tvrzení žalobkyně, že bazén se od hranice nachází 205 cm a dle současné právní úpravy stavebního zákona by žádné umístění a povolení ke své realizaci nepotřeboval, nelze v řízení zohlednit, a to s ohledem na přechodná ustanovení zákona č. 350/2012 Sb. V souvislosti s tím poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. února 2018, č. j. 6 As 312/2017-98. Ten se sice vztahuje ke stavbě, která byla bez patřičného povolení provedena za účinnosti zákona č. 183/2006 Sb., a to před jeho novelou zákonem č. 350/2012 Sb., nicméně dle žalovaného tato skutečnost tím spíš dopadá i na stavby, které byly „na černo“ provedeny za starého stavebního zákona, tj. zákona č. 50/1976 Sb.
21. Ze všech uvedených důvodů navrhl žalovaný, aby krajský soud žalobu pro její nedůvodnost zamítl.

IV. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

22. Osoba zúčastněná na řízení se k věci písemně nevyjádřila.

V. Skutkové a právní závěry krajského soudu

23. Krajský poté soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Učinil tak bez nařízení jednání při splnění podmínek dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalovaný s tímto souhlasil výslovně, žalobkyně pak postupem dle § 51 odst. 1 vět druhé s. ř. s. O věci usoudil následovně.
24. Krajský soud na úvod předesílá, že není smyslem soudního přezkumu podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, čj. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, čj. 2 Afs 37/2012-47; všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
25. Dále připomíná, že podle § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumává napadené výroky žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů. V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu tak platí dispoziční zásada. Rozsah přezkumu žalobou napadeného správního rozhodnutí je vymezen žalobními body, jimiž žalobce konkretizuje svá tvrzení ve vztahu k namítanému porušení zákona. Z tohoto důvodu obsah a kvalita žaloby předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu; k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, 5 č. j. 7 Afs 104/2004-54, nebo např. rozsudek téhož soudu ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 Afs 35/2012-42.
26. Přestože to žalobkyně v žalobě výslovně nezpochybnila, považuje dále krajský soud za vhodné a potřebné úvodem zdůraznit, že stavební úřady obou stupňů dospěly ke správnému závěru, že v posuzovaném řízení o odstranění stavby je nutno postupovat dle právní úpravy účinné k okamžiku zahájení tohoto řízení (k tomu došlo 10. 5. 2000). Podrobně se dané problematice věnoval v odůvodnění svého rozhodnutí zejména žalovaný a to na jeho str. 3 a str. 4. Se závěry tam obsaženými (zejména ohledně výkladu ustanovení § 190 zákona č. 183/2006 Sb.) se krajský soud plně ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje. Ostatně jsou v souladu rovněž s názory Nejvyššího správního soudu vyslovenými v jeho rozsudku ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 As 312/2017-98 (cituje je i žalovaný na str. 10 až 11 svého rozhodnutí). Přezkoumávané správní řízení tak stavební úřady obou stupňů správně vedly (dokončily) jak po stránce procesněprávní, tak po stránce hmotněprávní, podle zákona č. 50/1976 Sb. a na něj navazujících stavebně právních předpisů (zejména vyhlášky č. 132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění pozdějších předpisů). Jak už krajský soud uvedl, žalobkyně tento právní závěr sice nezpochybňuje, ale ohledně některých aspektů případu se dožaduje toho, aby byly posuzovány s přihlédnutím k dnes platnému znění zákona č. 183/2006 Sb. (viz zejména obsah prvé žalobní námitky).
27. Také z tohoto důvodu se prvou žalobní námitkou bude soud zabývat až jako poslední v řadě.

28. Řízení o odstranění stavby (stejně jako podmínky, za nichž mohl stavební úřad v rámci tohoto řízení nepovolenou stavbu dodatečně povolit) upravovalo zejména ustanovení § 88 zákona č. 50/1976 Sb. Dle jeho odst. 1 písm. b) stavební úřad nařídí vlastníku stavby nebo zařízení odstranění stavby nebo zařízení postavených bez stavebního povolení či ohlášení nebo v rozporu s ním. Odstranění stavby se nenařídí, pokud stavebník prokáže, že stavba je v souladu s veřejným zájmem, zejména s územně plánovací dokumentací, cíli a záměry územního plánování, obecnými technickými požadavky na výstavbu, technickými požadavky na stavby a zájmy chráněnými zvláštními předpisy a jestliže stavebník v řízení o odstranění stavby podá žádost o její dodatečné povolení a předloží podklady a doklady vyžádané stavebním úřadem v jím stanovené lhůtě a v rozsahu jako k žádosti o stavební povolení.
29. Ve druhé žalobní námitce žalobkyně poukázala na to, že na podání, které učinila dne 23. 5. 2000 A. D. (tehdejší stavebník) označené „doplnění k ohlášení drobné stavby“ mělo být ze strany stavebních úřadů nahlíženo jako na žádost o vydání stavebního povolení ve smyslu § 190 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., v důsledku toho by došlo k fikci ohlášení stavby jak stavby bazénu, tak stavby terasy s pergolou. Tedy i v této žalobní námitce se žalobkyně domáhala aplikace zákona č. 183/2006 Sb.
30. Dlužno říci, že se jedná o jedinou ze žalobních námitek, kterou žalobkyně nevznesla v průběhu správního řízení, resp. v odvolání proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí. Stavební úřad ani žalovaný se k ní tedy nemohly v odůvodnění svých rozhodnutí vyjádřit. Učinil tak až žalovaný ve vyjádření k žalobě a nutno říci, že krajský soud se s jeho právními závěry ztotožnil.
31. Není totiž pochyb o tom, že již před realizací uvedeného podání (datováno je sice dnem 2. 5. 2000, doručeno stavebnímu úřadu bylo až dne 23. 5. 2000) bylo řízení o odstranění stavby bazénu i terasy s pergolou zahájeno (konkrétně Oznámením o zahájení řízení o odstranění stavby ze dne 10. 5. 2000, č. j. výst.:806/2000/S; tehdejšímu stavebníkovi A. D. bylo toto oznámení, jak plyne z obsahu správního spisu, doručeno 12. 5. 2000). Skutečnosti, že byla stavba terasy s pergolou shledána Stavebním úřadem za provedenou v rozporu se sdělením Stavebního úřadu k ohlášení ze dne 17. 12. 1996, č. j. Výst 2471/96/S, DS-83/96, a že stavba bazénu byla realizována bez jakéhokoliv povolení, vyplynuly již z místního šetření ze dne 3. 4. 2000. To plyne jak ze záznamu z tohoto místního šetření vyhotoveného 21. 4. 2000, tak z obsahu protokolu sepsaného Stavebním úřadem dne 25. 4. 2000. V reakci právě na toto zjištění bylo následně shora uvedeným oznámením zahájeno řízení o odstranění těchto staveb.
32. Shora citované podání tehdejšího stavebníka A. D. označené „doplnění k ohlášení drobné stavby“ tak již bylo evidentně pouze jednou z jejích reakcí na uvedená zjištění Stavebního úřadu. Z obsahu správního spisu tak má krajský soud za prokázané, že obě nepovolené stavby byly zrealizovány před tím, než bylo uvedené podání dne 23. 5. 2000 doručeno Stavebnímu úřadu.
33. Pokud se žalobkyně domáhá toho, že dle jejího názoru mělo dojít k povolení obou staveb fikcí, musí být i ohledně této otázky vycházeno ze shora uvedených důvodů z příslušných ustanovení zákona č. 50/1976 Sb., nikoliv zákona č. 183/2006 Sb. Dle § 57 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb. mohl souhlas fikcí nastat pouze v řádném režimu ohlášení, tedy dříve, než byla stavba zrealizována. V případě, že byla stavba zrealizována bez ohlášení nebo jiného povolení podle stavebního zákona, bylo nutné ohledně ní

postupovat dle shora již citovaného § 88 zákona č. 50/1976 Sb., tedy zahájit řízení o jejím odstranění.

34. S ohledem na skutkovou situaci v projednávané věci tak nepřicházela v úvahu ani aplikace žalobkyní uváděného ustanovení zákona č. 183/2006 Sb. (viz shora), ale ani aplikace § 57 odst. 2 zákona č. 50/1976 Sb. Tyto závěry se pak týkají obou předmětných staveb, tedy jak bazénu, tak terasy s pergolou.
35. Stavební úřad projevil dle krajského soudu vůči tehdejšímu stavebníkovi A. D. dostatek velkorysosti a vstřícnosti, pokud obsah jejího zmíněného podání označeného jako „doplnění k ohlášení drobné stavby“ s ohledem na jeho stručnost a obecnost vyhodnotil jako žádost stavebníka o dodatečné povolení těchto staveb. Tato žalobní námitka tedy není důvodná.
36. Krajský soud nemohl dát za pravdu ani žalobnímu bodu, v němž žalobkyně namítala, že předmětem řízení o odstranění stavby bylo pouze odstranění úprav (obkladu) bazénu, nikoli odstranění celého bazénu jakožto stavby. Jak plyne z obsahu krajským soudem shora již zmíněného Oznámení Stavebního úřadu o zahájení řízení o odstranění stavby ze dne 10. 5. 2000, č. j. výst.:806/2000/S, předmětem posuzovaného správního řízení bylo jak odstranění stavby terasy s pergolou, tak stavby bazénu. Tato skutečnost rozhodně není negována obsahem žalobkyní zdůrazněného rozhodnutí Stavebního úřadu ze dne 28. 8. 2001, kterým bylo nařízeno odstranění pouze části staveb, jak terasy s pergolou, tak bazénu. Toto rozhodnutí bylo navíc žalovaným coby odvolacím orgánem následně zrušeno.
37. Otázkou, zda je nutné nařídit odstranění celé stavby pergoly nebo pouze té její části, která byla postavena v rozporu se sdělením Stavebního úřadu k ohlášení této stavby ze dne 17. 12. 1996, č. j. Výst 2471/96/S, DS-83/96, se zabývaly ve svých rozhodnutích jak Stavební úřad, tak žalovaný. Stavební úřad v závěru str. 6 svého rozhodnutí (včetně grafické části), žalovaný pak na str. 9 napadeného rozhodnutí. Oba ve shodě dospěli k závěru, že vzhledem ke konstrukčnímu pojetí pergoly odstranění pouze té části, která byla postavena v rozporu s ohlášením, nepřichází po technické stránce v úvahu, a že nezbyvá, než nařídit odstranění celé stavby. V podrobnostech odkazuje krajský soud na označené pasáže z odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. Krajský soud shledává tyto závěry podrobně a logicky odůvodněnými, současně pak podloženými i relevantními podklady (soutisk půdorysu stavby ohlášené a stavby skutečně provedené).
38. Naopak není na místě námitka žalobkyně, která správním orgánům (zejména žalovanému) vytýkala, že ohledně dané problematiky nebylo provedeno řádné dokazování, že k takovému posouzení nejsou stavební úřady vůbec oprávněny a že se za tím účelem měly obrátit na autorizovanou osobu (soudního znalce). V tom spatřovala na straně stavebních úřadů obou stupňů libovůli.
39. Krajský soud se ovšem s těmito výtkami žalobkyně neztotožnil. Zůstaly totiž ve zcela obecné rovině. Žalobkyně sice zpochybňuje erudici pracovníků stavebních úřadů, ale v podstatě neříká, z čeho tento její názor plyne. Je přitom obecně známou skutečností, že pracovníky stavebních úřadů jsou povětšinou osoby s technickým vzděláním, které jsou k nalezení odpovědi na danou otázku (zvláště u stavby typu dřevěné zahradní pergoly nad terasou, tedy stavby technicky velmi jednoduché) plně erudované. To ostatně plyne zejména z postupu Stavebního úřadu, který provedl shora uvedený soutisk půdorysu stavby ohlášené a stavby skutečně provedené, a to na základě dokumentace založené ve

správním spisu. Svá zjištění pak vtělil do podoby grafické přílohy, která je součástí odůvodnění jeho rozhodnutí. Důvody, proč není možné z technických důvodů ponechat na místě zbytky pergoly o rozměrech, které byly původně ohlášeny, a to v jakémkoliv místě (znamenalo by to vážné narušení statiky vedoucí ke zhroucení stavby), pak v odůvodnění rozhodnutí detailně popsal. Tyto jeho závěry pak ještě rozvedl v odůvodnění svého rozhodnutí žalovaný. Za této situace krajský soud považuje za zcela nadbytečné a nedůvodné, v rozporu se zásadou ekonomiky správního řízení, aby stavební úřady potenciál svých zaměstnanců nevyužily a obracely se na soudního znalce, jak navrhuje žalobkyně. Správní orgány si přitom byly vědomy právních závěrů plynoucích z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2013, sp. zn. 1 As 177/2012, právě v jejich světle se danou problematikou zabývaly. V jejich postupu v posuzované věci tedy krajský soud žádné prvky libovůle neshledává.

40. Zcela irelevantní pro posouzení věci je námitka, že z protokolu Stavebního úřadu z místního šetření dne 3. 9. 1999 a stejně tak z protokolu Stavebního úřadu o projednání stížnosti ze dne 1. 2. 2000 plyne, že stavba terasy s pergolou byla (s výjimkou zřízení zahradního krbu) realizována v souladu s ohlášením. Jak plyne z obsahu záznamu Stavebního úřadu z místního šetření ze dne 3. 4. 2000, tehdy už bylo vše jinak. Skutkový stav se změnil, terasa s pergolou byly postaveny v rozporu s ohlášením tehdejšího stavebníka, zcela bez jakéhokoli povolovacího titulu pak byla realizována stavba bazénu. Takto zjištěný skutkový stav ostatně žalobkyně v rámci ostatních žalobních námitek fakticky nezpochybnila.
41. Krajský soud následně přistoupil k posouzení poslední dosud nevypořádané žalobní námítky, ač ta byla dle obsahu žaloby námitkou prvou (jak shora avizoval).
42. Podstata této námítky spočívala v názoru žalobkyně, že dle současné právní úpravy by již stavba bazénu nevyžadovala žádný povolovací titul. V souvislosti s tím odkazovala na znění § 79 odst. 2 zákona č. 183/2003 Sb. a tvrdila, že bazén splňuje všechny tam vymezené podmínky pro to, aby pro jeho realizaci nebylo vyžadováno rozhodnutí o umístění ani územní souhlas. Dodala, že dle § 103 odst. 1 písm. a) téhož zákona by pak nebylo vyžadováno ani stavební povolení či ohlášení. Stavba bazénu totiž má Zastavěnou plochu menší než 40 m², je umístěna na zastavěném stavebním pozemku rodinného domu v zastavěném území a je umístěna v odstupové vzdálenosti nejméně 2 m od hranice pozemku.
43. Za účelem doložení pravdivosti uvedených tvrzení doložila žalobkyně v soudním řízení k její objednávce vyhotovený vytyčovací náčrt a jí pořízenou fotodokumentaci, čímž chtěla prokázat právě fakt, že hrana bazénu je vzdálena 2,1 m od hranice mezi pozemkem žalobkyně p. č. XA a pozemkem osoby zúčastněné na řízení p. č. XB.
44. Svůj názor, že za situace, kdy dle jejího mínění bylo prokázáno, že stavba bazénu by dle v současnosti účinné právní úpravy ke své realizaci žádný povolovací titul nevyžadovala (byť tomu v době jejího vzniku bylo jinak), není na místě nařídít odstranění takové stavby, dovozovala žalobkyně ze závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2020, sp. zn. I. ÚS 1956/19 (dále také jen „Nález“). Těm se krajský soud bude podrobněji věnovat níže.
45. Žalovaný se k dané námitce, s níž přišla žalobkyně již v průběhu správního řízení, stavěl tak, že v prvé řadě případ posuzovaný v Nálezu není typově stejný s nyní projednávanou věcí. Dále argumentoval tím, že věc musí být posuzována dle zákona č. 50/1976 Sb., dle

úpravy účinné v rozhodném období stavba bazénu povolovacímu režimu nesporně podléhala (kritérium odstupové vzdálenosti stavby od hranice pozemku tehdejší právní úprava vůbec neobsahovala) a podléhala by mu i dle nyní účinné úpravy obsažené v zákoně č. 183/2006 Sb., protože z podkladů obstaraných ve správním řízení (náskres Ing. Novotného) plyne, že vzdálenost hrany bazénu od hranice shora uvedených pozemků činí 1,7 m, tedy méně než 2 m.

46. Stručně shrnuto. Žalobkyně tedy nerozporovala, že stavba bazénu byla postavena v rozporu s tehdy platnou právní úpravou obsaženou v zákoně č. 50/1976 Sb., ale namítala, že podle dnešní právní úpravy (viz shora) by žádné povolení stavebního úřadu k provedení této stavby nepotřebovala, a proto s ohledem na závěry Ústavního soudu obsažené v Nálezu shledala žalované rozhodnutí nezákonným.
47. Dle § 77 odst. 1 s. ř. s. soud provádí dokazování při jednání. Aby tedy mohly být vytyčovací náčrt a fotodokumentace předložené žalobkyní v průběhu soudního řízení provedeny jako listinné důkazy, musel by krajský soud nařídit ve věci jednání. Usoudil ale, že to není pro posouzení zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí potřebné a významné. A to z následujících důvodů.
48. Předně nutno konstatovat, že ze shora uvedeného důvodu v této chvíli není postaveno na jisto, zda odstupová vzdálenost stavby bazénu ve vztahu k hranici mezi shora uvedenými pozemky je menší než 2 m (když žalovaný správně poukazuje, že z obsahu správního spisu plyne, že tato vzdálenost činí 1,7 m) nebo zda je větší než 2 m (jak tvrdí žalobkyně; k tomu, zda se jí tuto skutečnost podařilo prokázat obsahem jí předložených podkladů v průběhu soudního řízení, se krajský soud ze shora uvedeného důvodu vyjádřit nemůže).
49. Proto se krajský soud rozhodl posoudit zákonnost napadeného rozhodnutí v případě obou skutkových variant, tedy včetně té, která je pro žalobkyni výhodnější a z níž vychází její právní argumentace.
50. Pokud by ohledně skutkového stavu vycházel z předpokladu, že odstupová vzdálenost stavby bazénu od hranice předmětných pozemků je menší než 2 m, podléhala by povolovacímu režimu i podle současné právní úpravy (to ostatně žalobkyně nerozporuje) a argumentace žalobkyně Nálezem by byla zcela lichá.
51. Pokud by ohledně skutkového stavu věci vyšel z předpokladu, že odstupová vzdálenost mezi stavbou bazénu vůči hranici dotčených Pozemků je větší než 2 m, pak v takovém případě by stavba bazénu s ohledem na dnes účinné znění § 79 odst. 2 a § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb. opravdu žádnému povolovacímu režimu nepodléhala.
52. Za této premisy tedy přistoupil krajský soud k posouzení, zda lze závěry obsažené v Nálezu aplikovat i na nyní projednávanou věc, jak se toho domáhala žalobkyně. Právě v tom totiž v rámci první žalobní námitky spatřovala jediný důvod, proč by rozhodnutí o odstranění stavby bazénu bylo možno považovat za nezákonné. Nutno přisvědčit žalobkyni, že takovému posouzení se správní orgány podrobně nevěnovaly. Ale to považuje soud za logické, protože ty vycházely primárně z názoru, že stavba bazénu by podléhala povolovacímu režimu i podle zákona č. 183/2006 Sb., protože v té době z obsahu správního spisu plynulo, že stavba bazénu je od hranice mezi dotčenými pozemky vzdálena méně než 2 m (viz shora).

53. Ve věci posuzované Ústavním soudem šlo o situaci, kdy stavební úřady rozhodly o nařízení odstranění části stavby. Konkrétně o oplocení mezi rodinnými domy, k němuž bylo stavebnici uděleno územní rozhodnutí o umístění stavby s tím, že výška plotu neměla přesáhnout výšku 150 cm. Stěžovatelka ale postavila plot o výšce 2 m, tedy v rozporu s územním rozhodnutím. Právě odstranění té části stavby (tedy části plotu převyšující 150 cm) stavební úřad nařídil, správní soudy shledaly jeho postup zákonným. Stěžovatelka argumentovala v ústavní stížnosti mimo jiné právě tím, že v mezidobí došlo k vývoji právní úpravy, takže ke dni rozhodování správních orgánů by již žádného povolení k výstavbě plotu o výšce 2 m nebylo třeba. Uvedla také, že v dané lokalitě není jedinou, kdo takto postupoval, nikomu jinému ovšem stavební úřad odstranění stavby (resp. její části) nenařídil.
54. Ústavní soud v Nálezu dospěl k závěru, že uvedeným postupem správní orgány i správní soudy porušily ústavně zaručené právo stěžovatelky vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a v důsledku toho jejich rozhodnutí zrušil.
55. Předpoklady pro to, aby bylo možno dojít k takovému závěru, vymezil Ústavní soud v Nálezu následovně:
56. *„Závěry vyslovené v tomto nálezu tedy lze shrnout tak, že rozhodnutí stavebního úřadu o nařízení odstranění části stavby představuje nepřípustný zásah do ústavně zaručeného práva vlastnit majetek za situace, kdy je odstranění části stavby zcela nepřiměřeným zásahem do vlastnického práva majitele a současně platí, že ponechání stavby v jejím stávajícím stavu nezasahuje do veřejného práva závažným způsobem, ani nezasahuje do práva jiných subjektů a nezbavuje jiné subjekty právní ochrany. Nepřiměřenost zásahu do vlastnického práva nastává zejména tehdy, kdy změnou hmotněprávní úpravy stavba jako celek spadá do tzv. volného režimu (nepodléhá žádnému veřejnoprávnímu povolení), kdy skutkové okolnosti případu svědčí o zcela marginálním překročení předpisů ze strany vlastníka, kdy v průběhu správního řízení vyjde dostatečně najevo, že práva jiných subjektů nejsou stavbou ve stávající podobě dotčena, příp. kdy různým postupem stavebního úřadu ve vztahu ke stavebníkům v obdobném postavení se stávající územní rozhodnutí stalo obsoletním.“*
57. Některé ze shora Ústavním soudem vymezených předpokladů, kdy lze rozhodnutí stavebního úřadu o odstranění stavby považovat za nepřípustný zásah do vlastnického práva stavebníka, však dle krajského soudu v nyní posuzované věci naplněny nebyly, skutkovou (ale i právní) situaci obou případů tak nelze považovat za obdobnou, jak tvrdí žalobkyně. Naopak, vykazují odlišnosti.
58. Na rozdíl od případu posuzovaného Ústavním soudem v nyní projednávaném případě nebyl vydán ohledně stavby bazénu žádný povolovací titul, stavebník tak od počátku nebyl v dobré víře, že může stavbu realizovat. Naopak, od počátku mu muselo být jasné a zřejmé, že stavbu bazénu provádí bez jakéhokoliv povolení či přivolení stavebního úřadu, tedy tzv. „na černo“.
59. Krajský soud se proto nedomnívá, že by se v daném případě jednalo o zcela marginální překročení předpisů ze strany stavebníka, jak požaduje Ústavní soud. A to i z následujícího důvodu.
60. Nebyl totiž toliko překročen stanovený výškový limit u povolené stavby plotu o půl metru (jako v případě Nálezu), ale došlo k výstavbě do té doby v daném místě neexistujícího a nepovoleného bazénu o rozměrech 4, 87 m x 5, 90 m. Realizaci „černé“

stavby takové velikosti a podoby krajský soud za zcela marginální překročení stavebněprávních předpisů nepovažuje.

61. V posuzované věci navíc dle názoru krajského soudu postupovaly správní orgány vůči stavebníkům (žalobkyně i její právní předchůdkyně) nepovolených staveb (terasy a s pergolou i bazénu) velmi vstřícně. Shora již několikrát citované podání doručené Stavebním úřadu 23. 5. 2000 nazvané „doplnění k ohlášení drobné stavby“ přes jeho stručnost a obecnost považovaly za žádost o dodatečné povolení těchto staveb. V návaznosti na to vyzval Stavební úřad v souladu s § 88 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb. a § 16 a § 18 vyhlášky č. 132/1998 Sb. stavebníka k doplnění této žádosti o příslušné podklady. Ohledně rozsahu požadovaných podkladů neshledal krajský soud v tomto postupu Stavebního úřadu žádné pochybení, to ostatně nenamítala ani žalobkyně. Stavební úřad při tomto postupu navíc využil ustanovení § 18 odst. 4 vyhlášky č. 132/1998 Sb., když svůj požadavek na rozsah a obsah projektové dokumentace přiměřeně omezil. Přesto žalobkyně, ač k tomu měla (a to i pro značnou délku správního řízení) dostatečný časový prostor, tyto požadavky Stavebního úřadu nesplnila a požadované podklady nepředložila. A to přestože byla řádně poučena o následcích takového svého přístupu k věci.
62. Krajský soud proto uzavírá, že i za předpokladu, že by předmětná stavba bazénu byla dle současné právní úpravy ve volném režimu, tedy nepodléhala žádnému povolovacímu režimu, stejně by nebylo možné (s ohledem na závěry vyslovené Ústavním soudem v Nálezu) dospět k závěru, že by nařízením odstranění stavby bazénu došlo k porušení práva žalobkyně vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Předpoklady vymezené v Nálezu pro takový závěr nebyly naplněny a žalobou napadené rozhodnutí z toho důvodu neústavní a ani nezákonné není.
63. Ač se podobných úvah žalobkyně nedomáhala ve vztahu ke stavbě terasy s pergolou, přesto krajský soud považuje pro úplnost za vhodné dodat, že stavba terasy s pergolou by podléhala povolovacímu režimu i podle současné úpravy. Argumentace žalobkyně zněním § 103 odst. 1 písm. e) bod 18 zákona č. 183/2006 Sb., ze kterého dovozovala existenci volného režimu pro danou stavbu, není správná. V podrobnostech odkazuje krajský soud na str. 10 a zejména na str. 11 žalobou napadeného rozhodnutí, kde se dané problematice žalovaný detailně věnoval. S jeho závěry se krajský soud ztotožňuje.
64. Závěrem považuje krajský soud za potřebné vrátit se ještě k existenci Nálezu a závěrů v něm vysloveným. V závěru Nálezu Ústavní soud dodal, že závěry vyslovené v jím posuzované věci je zapotřebí individualizovat skutkovým okolnostem konkrétního případu, přičemž kvaziprecedenční závaznost judikatorního závěru vyjádřeného v tomto nálezu tak nelze považovat za "zbraň" proti stavebním úřadům. A že podmínky aplikace ustanovení § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb. tak nejsou dotčeny. Totéž lze jistě vztáhnout i k aplikaci § 88 zákona č. 50/1976 Sb.
65. I Ústavní soud tedy považoval za vhodné zdůraznit, že postup, který v Nálezu zvolil, byl postupem zcela výjimečným, který může být odůvodněn pouze výjimečnými skutkovými okolnostmi toho kterého případu. Nadále tak platí zásada, z níž konstantně stavební úřady i správní soudy vycházejí, vyjádřená např. ve shora již citovaném rozsudku Nejvyšší správního soudu ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 As 312/2017-98, kde uvedl, že „..... pokud některá novela stavebního zákona zasáhne do tohoto systému tím, že přesune určité požadavky z jedné fáze povolovacího procesu do jiné nebo dokonce určitou fázi

povolování stavby zcela vypustí, pak jejím uplatněním na řízení běžící podle dosavadních předpisů by snadno mohl být porušen veřejný zájem, protože by nebyla řádně vyhodnocena určitá otázka, která měla být podle dosavadní právní úpravy v běžícím řízení zkoumána, zatímco podle nové právní úpravy byla přesunuta do předchozí, již ukončené fáze povolování. Stejně tak se mohou v takovém případě ocitnout v obrožení práva účastníků řízení, protože otázka, která se dotýká jejich práv, nebude v důsledku uplatnění nové právní úpravy na běžící řízení zkoumána, případně jim dokonce v důsledku úpravy předmětu řízení bude upřeno účastenství v něm. Jeví se proto jako zcela racionální rozhodnutí zákonodárce, který požaduje, aby se běžící řízení dokončila plně podle stavebního zákona ve stavu před novelizací.

66. V návaznosti na tyto závěry musí rovněž krajský soud ukončit odůvodnění svého rozhodnutí obdobně, jak učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí, když vyjádřil názor, že stavebník „černé“ stavby se musí podvolit témuž režimu, jaký musel respektovat stavebník, který postupoval dle zákona. Pokud by tomu mělo být jinak, byl by zvýhodněn ten, kdo právní předpisy nerespektoval. Takový přístup by rovněž krajský soud považoval za rozporný se zásadami stavebního řízení. Stavebník při realizaci „černé“ stavby opravdu nemůže spekulovat a počítat s tím, že se někdy v budoucnu vlivem času a změny právní úpravy vyhne povinnosti takovou stavbu ze strany stavebních úřadů řádně projednat a získá tak oproti stavebníkovi, který postupoval řádně, nedůvodnou výhodu.

VI. Náklady řízení

67. Výrok o nákladech řízení účastníků řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný, ten však náhradu nákladů řízení nepožadoval a z obsahu soudního spisu krajský soud ani nezjistil, že by žalovanému v souvislosti se soudním řízením vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti.
68. Osobě zúčastněné na řízení náklady řízení přiznány být nemohly. Dle § 60 odst. 5 s. ř. s. má totiž osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může jí soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Taková situace v dané věci nenastala, ostatně osoba zúčastněná na řízení náhradu nákladů řízení nepožadovala.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 8. prosince 2021

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu